

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Iisakki Anttila

28.8.2023

Sisäministeriö

Sähköpostitse
kirjaamo.sm@govsec.fi

Sisäministeriön lausuntopyyntö 7.6.2023, VN/25160/2022

Tullin lausunto selvityshenkilön loppuraporttiin Arvio poliisin hallintorakenteesta ja kehittämisvaihtoehtoista

Lausuntopyyntö liittyy selvityshenkilön 13.4.2023 sisäministeriölle luovuttamaan loppuraporttiin Arvio poliisin hallintorakenteesta ja kehittämisvaihtoehtoista: Takaisin ihmisten pariin (Sisäinen turvallisuus | Sisäministeriön julkaisuja 2023:18).

Sisäministeriö on pyytänyt Tullilta lausuntoa loppuraportista.

Tullin huomiot

Selvityksen tavoitteena on löytää keinoja, joilla poliisi voi paremmin huolehtia lakisääteisistä tehtävistään, vastata toimintaympäristön muutoksiin ja yhteiskunnan poliisille osoittamiin vaatimuksiin sekä varmistaa yhdenvertaisten poliisin palvelujen toteutuminen ottaen huomioon käytettävissä olevat voimavarat. Työssä huomioidaan poliisin asema merkittävänä julkisen vallan käyttäjänä sekä oikeusvaltion ja yhteiskuntarauhan ylläpitäjänä. Poliisin hallintorakenteen riippumattoman ja vertailevan arvioinnin lisäksi tavoitteena on tuottaa perusteltuja kehittämis ehdotuksia ja vaihtoehtoja.

Selvityksen keskeiset ehdotukset ovat:

1. Valtakunnallisesti yhdenmukaisella tavalla tulisi johtaa monivuotinen ohjelma perusrikostutkinnan tason nostamiseksi, harvapartioinnin ulottamiseksi kaikkialle Suomessa ja muutoin johtaa valvonta- ja hälytystoimintaa paikallisesti vaikuttavammalla tavalla.
2. Toistuvien lisäbudjettien laskennallinen osuus tulisi sisällyttää osaksi poliisihallinnon varsinaista tulo- ja menoarviota. Poliisin kokonaismääräraha tulisi nostaa keskimääräiselle pohjoismaiselle tasolle.
3. Poliisin toimitila-, hankinta-, talous-, ICT-, HR-osaaminen ja -toimivalta tulisi pääosin keskittää poliisin ylijohdolle tukemaan paikallista poliisitoimintaa.

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Iisakki Anttila

28.8.2023

4. Suomen poliisihallintoa tulisi kehittää toiminnallisesti nykyistä yhdenmukaisemmaksi muodostamalla yksi poliisivirasto.
5. Poliisin toiminnallisten tavoitteiden, voimavarojen, hyväksyttävyyden ja pitkäjärjestyksen sekä toimintaympäristön arvioimiseksi tulisi asettaa parlamentaarinen poliisikomitea.

Tulli pitää lausunnolla olevan loppuraportin sisältämiä ehdotuksia kannatettavana.

Loppuraportin tavoin myös Tulli pitää tärkeänä poliisin toimintakyvyn turvaamista siten, että rahoitus on pitkäjärjestyksistä ja mahdollisimman ennakoitavissa olevaa. Poliisin taloudellisten resurssien tulee vastata toimintaympäristöä ja sen muutoksia. Aliresursoidulla poliisilla on vaikutusta Tullin rikostutkintaan esimerkiksi viiveinä akuuteissa tilanteissa, joissa tarvitaan poliisia virka-avuksi (esimerkiksi vaativat epäiltyyn liittyvät tehtävät ja erityiskalustollinen tarve).

Rikosasioiden keskeytysten ja rajoitusten suhde kansalaisten oikeusturvatakeisiin tulee arvioida huolellisesti. Oikeusturvatakeet tulee huomioida. Esitutkintaa tulisi mahdollisuuksien mukaan suorittaa, kun on syytä epäillä rikosta. Tähänkin liittyen poliisin resurssit tulee olla riittävät.

Poliisitoiminnan valtakunnallinen yhdenmukaisuus johtaa kansalaisten yhdenvertaisempaan kohteluun. Tulli pitää tarkoituksenmukaisena, että esitutkintaviranomaisalueet ja syyttäjälähteet olisivat maantieteellisesti samanlaiset. Tällä tavalla toimintamallit ja kansalaisten yhdenmukainen kohtelu olisivat mahdollisimman samanlaiset niin esitutkintaviranomaisportaassa kuin myöhemmin syyteharkinnassa. Viranomaisyhteistyö olisi todennäköisesti tehokkaampaa ja laaja-alaisempaa.

Rikospaikkatutkimuksen kehittämistä edelleen teknisin menetelmin pidetään hyvänä. Tästä olisi vaikutusta joissain tilanteissa myös Tullin suorittamien esitutkintojen joutuisuuteen ja tehokkuuteen.

Jotkut ehdotukset rikostorjunnan ja -tutkimuksen tehostamiseksi vaikuttaisivat myös Tullin suorittamaan esitutkintaan tehostavasti. Suurimpana erona ovat kuitenkin poliisin pimeisiin juttuihin liittyvät ongelmat, jotka tullirikosjutuissa lähestulkoon puuttuvat. Samoin Tullin tutkimia asianomistajarikoksia on vähän.

Esitutkintavelvoitteesta luopumisella ei olisi suurta vaikutusta Tullin esitutkintaan, koska tullirikokset ovat pääasiassa piilorikollisuutta ja Tulli kirjaa lähinnä Tullissa paljastuneita rikoksia. Tullirikosten erityispiirteistä huolimatta tutkintapakon poistaminen voisi silti vaikuttaa pienten posti- ja kuriirilähetysten liittyvien massajuttujen käsittelyyn siten, että vapautuvia tutkintaresursseja voitaisiin kohdistaa vakavimpien tullirikosten tutkintaan.

Pidämme rikostutkintayhteistyön kehittämistä entisestään tärkeänä. Rikollisuus kansainvälistyy ja sen tutkinta monimutkaistuu digitaalisen maailman myötä.

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Iisakki Anttila

28.8.2023

Rikostutkintatoimintojen päällekkäisyyksiä tulisi välttää, sillä esimerkiksi poliisin ja Tullin erikoistuminen samaan osa-alueeseen sitoo resursseja tarpeettomasti.

Pirkko Alamäki-Karkiainen
Valvontapäällikkö

Iisakki Anttila
Tulliylitarkastaja

Jakelu SM kirjaamo

Tiedoksi Tulli kirjaamo, Tulli valvontaosasto, VM Mäenpää Ismo

